N. 9. 1836

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD.

Donderdag 11 Januarij.

Frankrijk.

PARIJS, den 8sten Januarij.

In de zitting der kamer van afgevaardigden van heden werd door den minister van financien, *Lacave Laplagne*, allereerst een ontwerp aangeboden, houdende regeling van de rekening van 1835; vervolgens werd door hem aangeboden een ontwerp betrekkelijk de supplementaire crediten van 1837, bedragende eene som van 9,800,000 fr. en voorts 5,560,000 aan buitengewone crediten; eindelijk werd door den minister het budget voor de ontvangsten en uitgaven over 1839 aangeboden. Bij dit laatste trad de minister in een aantal bijzonderheden den financielen toestand betreffende. Tot het gedeelte van de schuld gekomen, zeide hij hoofdzakelijk, dat het er op aankwam als beginsel te stellen, dat het gouvernement te allen tijde het regt had om zijne schulden te rembourseren; maar overweer was het van belang daartoe de omstandigheden af te wachten die voor de schatkist het gunstigste waren, het oogenblik, waarop de staat, buiten- zoowel als binnenlands, de handen geheel vrij had. Het eerst gedeelte van deze woorden wekte in de kamer veel tevredenheid op; de laatste daarentegen eenige beweging en gelach. Tot eenige bijzondere punten overgaande werd door den minister eene vermeerdering gevraagd ten behoeve van het hof van cassatie, voor het bouwen van een hotel voor den franschen gezant te Konstantinopel, voor het bestuur van het bruggen- en wegenstelsel, enz. Omtrent Algiers bepaalde de minister zich wel te zeggen, dat de kosten voor Afrika zeer groot waren geweest. Wat de expeditie van Constantine had gekost, werd door hem niet opgegeven. De onderscheidene verhoogde aanvragen op een aantal artikelen der begrooting wekten gedurig het gelach op van een deel der leden van de kamer.

Tot de discussie van het adres van antwoord vervolgens overgegaan zijnde, voerde de heer *Gauguier* het eerst het woord, om zich te beklagen over de kuiperijen en schandelijke handelingen die bij de laatste verkiezingen weder hadden plaats gehad, vooral van de zijde van het ministerie; ten blijk daarvan mogt strekken, dat er in de vorige kamer van gedeputeerden, 178 bezoldigde ambtenaren geteld werden, en hun getal thans tot 191 was gestegen; tot voorbeeld van den ministerrelen willekeur haalde hij de afzetting aan van een der leden, den heer *Bellaudi*, uit deszelfs betrekking van hoofdingenieur, omdat dezelve in den geest der oppositie viel, en vergeleek hij voorts het gedrag van het tegenwoordig ministerie bij dat van den heer *Villèle*, 't welk den heer *Chateaubriand* uit zijne betrekking had ontslagen, en hem daardoor in de oppositie had geworpen. Behalve hetgeen de heer *Gauguier* over het gedrag der ministers gezegd had, het de algemeene discussie over het adres overigens weinig te behandelen; de meeste ingeschrevene leden zagen van het woord af af, om later bij de behandeling van de artikelen te spreken.

Bij de voorlezing van het eerste artikel van het adres, kwam de heer *de Sade* het eerst aan het woord, hij hield eene lofrede op de verzoenende staatkunde, blijkbaar in de amnestie; maar hij vreesde, dat de verdeeldheden op nieuw zullen ontstaan; met leedwezen had hij de benamingen van regterzijde, linkerzijde, regterzijde linkerzijde vernomen gehoord. Het land had bij de jongste verkiezingen openlijk en duidelijk zijne gevoelens doen blijken; bij dezelve had het de vroeger gevolgde staatkunde regtstreeks verdoemd. Hierop riep de heer *Guizot* den spreker in de rede om het woord te vragen. De heer *de Sade* voortgaande, zeide, dat het land uitdrukkelijk geene leden aan 's Konings ministers had willen geven. Hij verklaarde dan eindelijk, dat hij onverholen verklaarden, welke staatkunde hij zoude volgen, doch hij vreesde dat het ministerie geene zijne eigenlijke meening had, maar door de partijen gedrongen werd. Met zulke elementen in de kamer nu was het onmogelijk het bestuur in handen te houden, wanneer men geen bepaald plan voorstelde, omtrent hetwelk men door de meerderheid der kamer ondersteund werd. Volgens den heer *de Sade* was het de kamer, die de rigting aan het geheel stelsel van beheer gaf. De ministers hadden daarvan tot een groot voorbeeld gestrekt. Er bestaat eene door zijne parlementaire taal en door de talenten zijner chefs magtige partij, toen haar chef buiten de kamer zocht, toen haar hoofd een hofminister in plaats van minister der meerderheid werd, had zij het overwigt bij de stemming verloren. De heer *de Sade* verliet het spreekgestoelte met te verklaren dat hij voor het adres zou stemmen.

De heer *Guizot* wilde na den heer de *Sade* aan het woord komen doch de president van den raad, de heer *Molé*, verlangde vooraf den vorigen spreker te beantwoorden. De minister verklaarde hoofdzakelijk, dat de amnestie de voltooijing van de staatkunde die haar vooraf ging, was geweest; wat de overhelling tot deze of gene partij betrof; men zou de bestaatgten van geen derselve dulden; er was gevraagd of men op eenige van de bepalingen der wetten van September zou terugkomen, hij moest, dit ontkennend beantwoorden; dit zou een begin van reactie zijn, en deze wilde hij niet.

Na de woorden van den heer *Molé* zag de heer *Guizot* van het woord af. Ten vier uren duurde de zitting nog voort.

— Een aantal tedenaars heeft zich, zoo voor als tegen het adres laten inschrijven, waarbij deze maal geene zonderlinge vermenging plaats heeft, dewijl een aantal leden van de linkerzijde zich voor het adres, een ander deel tegen hetzelve zich heeft laten inschrijven. De discussie van sommige artikelen vooral, die over de reductie, ziet men met belangstelling te gemoet.

— Gisteren avond is er aan het hotel der pruisische ambassade een koerier uit Berlijn met depeches aangekomen, die men zegt dat van veel belang zijn, en op de zaken van het Grünenwald betrekking hebben. Het pruisisch gouvernement zou zich beklagen over de krijgzuchtige houding welke Frankrijk op de noordelijke grenzen heeft aangenomen, op het oogenblik, dat Pruissen aan het kabinet der Tuilerien de bewijzen van zijne vredelievende denkwijs gaf.

— Uit Toulon schrijft men, dat de maarschalk *Clausel* door ongesteldheid nog verhinderd werd zich naar Parijs te begeven. De benoeming van den heer *Laffitte* was nog zeer onzeker, daar ook de kandidaat der legitimistische partij veel kans had.

— De ontvangst der douanen te Calais gedurende het vorig jaar heeft bedragen 2,167,337 fr.

— Omtrent Spanje houden de ministeriele bladen de volgende telegraphische depesche:

» Baijonne 3 Januarij.

» Den 29sten is *Basilio Garcia* den Ebro te Alcanadre, nabij Logrono overgetrokken, met 8 bataillons en 200 paarden; 1000 man van deze troepen hebben geweigerd de rivier te doorbaden, zijn gedeserteerd of verdronken."

In de bijzondere berigten wordt, bij de vermelding van den overtogt van den Ebro door *Garcia*, nog gevoegd, dat hij in de rigting van Soria was voortgetrokken. Het hoofdkwartier van don *Carlos* was nog den 29sten te Llodio; eene vrij aanzienlijke magt van de karlisten en der christinos stond tegen over elkander in de vallij van Mena. De voortvlugtende christinos, die na het jongst gevecht op de linie van Valcarlos, de wijk naar het fransch gebied genomen hadden, waren de grenzen niet overgetrokken, daar de karlisten hunne vervolging gestaakt hadden.

De *Phare* van Bayonne van den 5den vermeldt als gerucht dat het bataillon der koninklijk britsche marine hetwelk te Passagelingt, naar Halifax in Noord-Amerika zou overgevoerd worden.

— In berigten uit Madrid tot den 31sten December wordt gemeld, dat men het daar ontvangen decreet van koning *Willem* van *Holland* bij de opening der kamers gunstig thuis vond; de zaken

van Spanje. -- Het gerucht liep dat de generaal *Latre* de oorlogsportefeuille soude bekomen. -- De generaal *Oraa* heft zijne demissie gegeven als opperbevelhebber van het leger van het centrum. -- Eene karavane met 500 krijgsgevangenen was naar Valencie vertrokken. Met het terugkeerend geleide zouden de afgevaardigden van Valencia, Murcia en Katalonie naar de hoofdstad komen.

— Het ontwerp van adres heeft op de beurs weinig indruk gemaakt, alhoewel vele speculanten, ter zake van de zinsneden betrekkelijk de conversie, op eene daling hadden gerekend. De saken waren intusschen onbeduidend, aangezien men met ongeduld den uitslag der stemming van het adres afwachtte. De notering was heden (8 *Januarij*): 5 pCt. 108,05; 3 pCt. 78,85; Nap. renten 98,65; Sp. 21; Port. 19; Rom. L. 100¾

Nederlanden.

BREDA den 10den Januarij.

Bij het ter perse leggen dezer is alhier, ten gevolge van den staat der rivieren door de strenge vorst, de Hollandsche post over Dordrecht nog niet aangekomen; die van Amsterdam over Utrecht en Gorinchem is op den middag gearriveerd. Uit het *Handels-Blad* zien wij, dat het IJ voor Amsterdam reeds toegevroren is, en de bewoners van Noord-Holland reeds over het ijs met hunne waren te Amsterdam komen.

De Geldersche post met de duitsche correspondentie is heden insgelijks hier niet aangekomen; ook ontbreken ons de Brusselsche bladen van gisteren.

Ter Antwerpsche beurs van gisteren (9 *Januarij*) waren genoteerd: Belg. 101⅛; O. Met. 105; Sp. Ardoin 19⅞; Rom. L. 100½, Certif. te Antw. 98¼; Braz. 71¾, 72; Wisselkoers op Amst. en Rott. pari.

BIRMANIA.

De Engelsche Oost-Indische compagnie, welke gedurig de aandacht trekt, omdat zij, als ware zij eene mogendheid, op zichzelve hare vlooten en legers en een op zich zelven staand bestuur heeft, ziet zich niet slechts in het bezit van Hindoustan, maar heeft ook aan gene zijde van den Ganges hare magt uitgestrekt over het gebied der Birmans. Evenwel heeft die magtuitbreiding aan de compagnie meer gekost dan zulks verdiende. Het scheen oulangs dat er tijdingen ontvangen waren uit Calcutta, dat de compagnie nieuwe moeijelijkheden voor de deur stonden met het rijk der Birmans, en dat het niet zeer gezind scheen tot de naleving der traktaten. Daarom wilden wij het een en ander in het gedenken terugroepen betreffende dat rijk. Op eene oppervlakte van veertigduizend vierkante mijlen bevindt zich eene bevolking door den kolonel *Symes* in 1795 op vijftien millioen zielen, maar door *Crawfurd* in 1826 op slechts viere millioen berekend. Ter oorzake dat maleische zeeschuimers hun bedrijf schenen uit te oefenen onder toelating van het Engelsch kantoor te *Chittagung*, 't welk toen door den majoor *Erskine* (in 1795) gecommandeerd werd, werd er een gezantschap tot den keizer der Birmaas gezonden, waardoor tot het jaar 1811 de vrede bewaard bleef, toen er nieuwe verwikkelingen ontstonden. Eerst in 1824 barstte de oorlog uit, die met een leval in drie verschillende streken van het rijk ondernomen werd, ten gevolge waarvan, na eene dappere en manmoedige verdediging, doch waarbij de overmagt der Europesche wapenen overmogt, een traktaat van vrede gesloten werd ten jare 1826, waarbij vier provincien aan de compagnie werden afgestaan en vier en twintig millioen franks (10,000 roepies) betaald werd voor oorlogskosten. De compagnie had echter voor meer dan honderd millioen franks aan den oorlog te koste gelegd. In 1827 werd *Crawfurd* belast met eene zending in het belang van den handel; zijne ontvangst bij den keizar der Birmans was echter niet zeer aangenaam in den aanvang, daar hij zich meest ontschoeijen om voor den keizer te verschijnen, die hem in eenen uiterst prachtigen tempel ontving. Als proeve, op welke wijze de geschiedschrijvers van het rijk der Birmans melding maken van dien oorlog, schrijven wij hier het volgende neder. In 1826 en 1827 verklaarden de Mahlinen den oorlog aan den souverein van het gouden pleis. Zij waarden aan wal te Rangrun, en vermeesterden die plaats als ook Prome; en het werd hun zelfs toegelaten voort te schrijden tot Ava-hoog, want de Vorst deed uit godsdienst en menschelijkheid geene poging om hen tegen te gaan. (Het is echter stellig waar, dat de Birmans voet voor voet bloedig hun erfgrond verdedigden). Dit onderneming kostte hun onnoemlijke schatten, en minne bestaansmiddelen ontbraden hun, toen zij tot Vaindaie gevorderd waren. In dien nood, stelden zij een verzoekschrift op aan den Vorst, die altijd edelmoedig en vergevend, hun aanzienlijke gelden men toestond, om de kosten goed te maken; en hun last gaf zijne staten te verlaten." De Engelschen hebben het land niet verlaten maar er zich in genesteld; en hebben ten gevolge van het handelstraktaat de geheele kust in bezit genomen. Sedert is het rijk der Birmans nog versmolten; maar geene belangrijke bloeijende Birmansche stad is den veroveraren ten deel gevallen, zoodat, zonder de handelsgelegenheid der kusten, die toch niet bij andere plaatsen der Engelsche bezittingen in Indie halen kon, en die eene verplaatsing van den handel in vervolg van tijd mogelijk maken, het voordeel der compagnie niet opweegt tegen de kosten, die het bezit van dat land veroorzaakt hebben; en die het nog veroorzaken zal, omdat de Birmans heldhaftig en strijdbaar zijn, en met de Hindous niet gelijk moeten gesteld worden.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — Bij een besluit des konings van *Saksen* is de kunstschilder EDUARD BENDEMANN, te *Berlijn*, tot Professor bij de Akademie van kunsten, tot chef der schilderkweekschool en medelid van de Akademischen raad te *Dresden* benoemd geworden. — De wijsgeerige faculteit aan de hoogeschool te *Koningsberg* heeft den Professor ASCHERSON, *honoris causa* de doctorale waardigheid verleend; de geneeskundige faculteit heeft hetzelfde eerbewijs den Professor W. WEBER toegekend. — Uit *Manheim* wordt gemeld, dat de kapelmeester der grootheftoglijk Badensche kapel FRANZEL, een der voornaamste violisten van *Duitschland*, eigenaar geworden is van eene echte viool van JACOB STEINER, voor de verbazende som van 30,000 florijn en. Dit door de zachtheid zijner tonen hoogst opmerkelijk stuk, misschien het eenige dat nog van den genoegden instrumentmaker bestaat, was gemaakt in 1615 voor rekening van den graaf van TRAUTMANSDORF, eersten stalmeester van den Duitschen keiser KAREL VI, en wel voor den prijs van 35 gouden louis, met nog een aantal voorwaarden, tot welke onder anderen behoorden, dat de vervaardiger dagelijks op een goed middagmaal zou onthaald worden, dat de graaf hem een maandgeld van 6 florijnen zou uitkeeren, hetwelk bij het aangaan van een huwelijk door den verkooper, zou vervangen worden door de zending van drie hasen en eene hoeveelheid vruchten jedere week. De graaf TRAUTMANSDORF stierf in 1651, men bekende dat de viool bij zijn overlijden 8 à 900 florijnen had gekost. Een dubbel van het koopkontrakt werd in eene afzonderlijke afdeeling van de vioolkast bewaard.

RUSSLAND. — Te *Petersburg* is den 7den December ll. in 75jarigen ouderdom overleden de staatsraad in werkelijke dienst A. STEPHANOFF, die zich bij de russische letterkunde verdienstelijk maakte door onderscheidene werken. Men heeft onder anderen van hem eene beschrijving van het Jenisoiskische gouvernement. — Omtrent de te *Kiew* nieuw opgerigte Wladimir-universiteit wordt gemeld, dat dezelve in bloei bijzonder toeneemt. Reeds zijn bij dezelve 88 leeraars en beambten aangesteld; het getal studenten is boven de 200 gestegen; de bibliotheek telt ruim 45000 boekdeelen met eenige Handschriften; voorts is er een mineralien kabinet, een zoologisch Museum, physische en andere instrumenten en modellen benevens een botanische tuin. Het prachtig gebouw der hoogeschool is in eenen grootschen stijl naar de ontwerpen van den hoogleeraar THURZIN gebouwd. Onder het bestuur dezer hoogeschool staan een aantal gymnasien, krijgs- en andere scholen van de gouvernementen *Volhynien* en *Podolien*. De ingenvoerde rector is de hoogleeraar ZROZA.

ITALIE. — Te *Rome* werd op den 25sten December ll., in den schouwburg *Apollo*, door een gezelschap dilettanti van meer dan 200 personen, voor een talrijk publiek uit de aanzienlijkste klassen, de *Wilhelm Tell* van ROSSINI op eene meesterlijke wijs en met algemeene toejuiching opgevoerd. De opbrengst van bijna 2000 scudi was bestemd tot onderstand van de door de cholera onderlaatste gevondene kinderen.

TURKIJE. — De ondernemingsgeest in het vak der letterkunde doet zich in de laatste jaren door de pogingen van eenige Europeërs, vooral *Franschen*, te *Cairo*, zeer opmerkelijk, een onderneming tot stand komen, die nog niet lang geleden voor hemelsbreed onmogelijk gehouden waren. Sedert door de mededeelingen van den bibliothekaris der onderkoninge, HASSAN-EFFENDI, eene lithographie werd aangeschaft, ontstond er ook eene meerdere samenwerking tusschen de leeraars van de moskee *El-Azhar*, en hebben eenige kapitalisten gelijk soort ondernemingen van letterkundigen aard aangeboden. Alzoo is eene overeenkomst getroffen voor het drukken van een dertigtal exemplaren van den Arabischen Lexicon [illegible] gelezen. Zekere geleerde Sheik, AL-TUNISI, heeft het toezigt over de nauwkeurigheid van den tekst en de correctie, ten welken einde hij

denzelve, met verscheidene andere Handschriften en eene uitgave, vóór vijftien jaren te *Calcutta* verschenen, vergelijkt. De gezegde exemplaren moeten deels te *Gaizo* verkocht, deels naar *Mekka* verzonden worden; eene tweede oplage rekende men dat spoedig benoodigd zou zijn, naardien het gezegde werk onontbeerlijk is voor elken Mahomedaanschen jeugdigen geleerde. Bij eene meerdere uitbreiding van dergelijke ondernemingen zou *Mekka*, door de jaarlijks daar komende karavanen van pelgrims, wel eens het *Leipzig* van *Arabie*, en in plaats van de zetelplaats des fanatismus, de kweekplaats der verlichting kunnen worden.

Zweden. — Te *Stokholm* heeft, op den 20sten December ll., de beroemde scheidkundige Berzelius, bij gelegenheid zijner aanvaarding van het hem opgedragen lidmaatschap der Zweedsche Akademie, eene rede uitgesproken ter eere van zijnen voorganger den Aartsbisschop van Bozenstein. Bij dezelfde gelegenheid werd door de Akademie, ten blijke van hoogachting, aan den bisschop Daäsenz, haar groote gouden medaille toegekend, benevens eene dankbetuiging hem gebragt voor zijne rede bij de inwijding van het gedenkstuk voor Gustaaf Adolf, te *Lützen*.

Noorwegen. — Door den landschapschilder *Dahl*, uit *Noorwegen*, wordt thans een voor de geschiedenis der kunst belangrijk werk uitgegeven, zijnde getiteld: *Denkmale einer sehr ausgebildeten Holsbaukunst aus den frühesten Jahrhunderten, in den innern Landschaften Norwegens*. De belangrijkste overblijfselen dezer gedenkstukken bestaan in eenige oude kerkgebouwen, waarvan men sommige tot de elfde eeuw doet opklimmen. De bouwkunst in hout vermeent men dat in 't algemeen zelden ergens tot een' hoogeren trap is gestegen, maar nog zeldzamer wordt het geacht, dat er uit zulk een' vroegen tijd overblijfselen daarvan tot ons zijn gekomen. De hier bedoelde overblijfselen duiden eene mengeling aan van Latijnsch-christelijken, van noord-heidenschen en van bijzondere eigenaardigheden, en zijn in hunne eigendommelijkheid niet wel bij eenige andere oude kunstgedenkstukken te vergelijken; de meeste overeenkomst hebben zij nog met de oude russische landkerken door den Duitscher Clarkus op zijne oosterse reis beschreven. Het werk van den heer Dahl bestaat in 3 afleveringen met twee banden duitschen tekst en 24 goed gesteendrukte platen, in groot folio.

Frankrijk. — Gedurende het vorig jaar heeft men op de gezamenlijke schouwburgen van *Parijs* 292 nieuwe stukken opgevoerd. Naar de maanden gerekend behalen Maart en Julij den prijs; in elk derzelve werden 28 nieuwe stukken gegeven. Van de schouwburgen komt die van de poort *St. Antoine*, wat het getal betreft, het eerste voor, 34 nieuwe zoo groote als kleine stukken werden op dezen schouwburg gegeven; voorts de *Gaité* met 30 stukken; de *Ambigu* met 27; het *Panthéon* met 25; les *Folies dramatiques*, met 21; de schouwburg aan de poort *St. Martin* met 15; de *Vaudeville* gaf 28 nieuwe stukken; de *Variétés* 24; le *Gymnase* 23; les *Palais Royal* 20; van de schouwburgen van den tweeden rang tot de koninklijke schouwburgen overgaande, blijkt dat de koninklijke Muzijk-Akademie drie nieuwe stukken, eene opera en twee balletten, gegeven heeft; het *Théâtre français* gaf elf stukken *l'Opera comique* zeven, en het *Théâtre italien* drie. Het getal schrijvers, welke voor al die stukken gearbeid hebben, bedraagt 212, waarvan sommigen, zoo ijverig zijn geweest, dat zij tot dertien stukken (zoo er Theaterpersoneel), derhalve nog meer dan in elke maand één stuk, hebben geleverd. De meeste dier schrijvers voor de schouwburgen zijn van naam weinig of in het geheel niet bekend, gelijk dan ook de meesten hunner stukken spoedig vergeten zijn. In 1838 had het getal schrijvers 188 bedragen. — Te *Parijs* wordt thans de uitgave voortgezet van twee prachtwerken, beide betrekking hebbende op landen, van welke de kennis nog zeer onvolledig is en door deze boekwerken derhalve eene groote aanwinst bekomt. Men denke te de reize naar *Ijsland* en *Groenland* in 1835 en 1836 aan boord der korvet *la Recherche* gedaan met oogmerk deels om eenig spoor van de ongelukkige reizigers der *Lilloise* te ontdekken. Deze reis zal in 6 deelen in groot 8° met drie Atlassen, bevattende 250 platen, waarvan 70 gekleurd, in 35 afleveringen worden uitgegeven. Het andere is eene fransche editie van de reize naar *Japan* door den geleerden von Siebold in 1823 tot 1830 ondernomen, bevattende eene natuur- aardrijks- en geschiedkundige beschrijving van dat rijk. Deze uitgave zal in 5 deelen in groot 8° bestaan, met een atlas in folio van 130 platen, in 25 afleveringen te verschijnen.

Nederland. — De feestviering der tweehonderd-jarigen bestaan der schouwburg te *Amsterdam*, heeft den 6den op eene zeer luisterrijke en doelmatige wijze, overeenkomstig de deswege gedane aankondiging in den Stads-schouwburg plaats gehad. De namen: van Vondel en van Lennep op de affiches vereenigd te zien had alle verwachting gespannen. Een ongemeen talrijk publiek woonde de representatie bij, en gaf, door herhaalde toejuiching blijken van zijne belangstelling in het feest, van zijne bewondering voor den vereeuwigden dichter van den Gijsbrecht, en van zijne hooge achting voor den beroemden zanger, door wien het gelegenheidstafereel is vervaardigd. De muzijk van Bertelman was voortreffelijk. Ook de nieuwe decoratien van den verdienstelijken de Vries werden naar waarde gehuldigd; het geheel is algemeen genoegelijk afgeloopen en zal door velen nog langen tijd worden herdacht. Ter gedachtenis van dit eeuw-feest is door den heer van der Kellen, graveur aan 's rijks munt te *Utrecht*, eene toepasselijke medaille vervaardigd.

ALLERLEI.

Een der duitsche genealogische jaarboeken voor 1838, behelst in een aantal bijlagen, onderscheidene bijzonderheden omtrent de dijnastijen welke tegenwoordig in het bezit van troonen en vorstenzetels zijn. Het volgende daaruit getrokken, kwam ons belangrijk genoeg voor om de aandacht te trekken:

Het getal dijnastijen bedraagt tegenwoordig 21. In dubbel of meervoudig bezit van vorstenzetels zijn thans het Beijersche huis, als in Beijeren en Griekenland; de Bourbons, in Frankrijk, Spanje, Napels, Luccia, Portugal en Brazilie; de Guelphen in Groot-Brittannie Brunswijk en Hanover; het Hohenzollernsche huis, in Hohenzollern en Pruissen; het Holsteinsche huis, in Rusland, Denemarken en Oldenburg; het huis van Lotharingen in Oostenrijk, Toskane, Modena en Parma; het Nassausche huis in Nassau en Noord-Nederland; het Saxische in Saxen en Belgie.

Eene tweede bijlage geeft een overzigt van de regerende personen naar de volgorde van hunnen ouderdom, met opgave van den aanvang hunner regering. De in 1764 geboren *Karel Johan* van Zweden staat als de Nestor aan het hoofd der rij van regeerders, waarvan het gezamenlijk getal 55 personen bedraagt. De jongste dezer regerende personen is de jeugdige *Maria Isabella* van Spanje in 1830, om wier troon het bloed nog steeds stroomt. De oudste vorst in regeringsjaren is de vorst *George* von Schaumburg Lippe, en de jongste, beide op eenen dag aan de regering gekomen regenten zijn de koningin van Groot-Brittannie *Victoria*, en haar oom, de Hanoversche koning *Ernst August*. Aan het hoofd der regeringen staan thans in 't geheel 2 Keizers, 13 Koningen, 3 Koninginnen, 1 Keurvorst, 7 Groothertogen, 10 Hertogen, 1 Hertoging, 1 Landgraaf, 11 Vorsten en de Paus.

Eene derde bijlage bevat het getal der leden van vorstelijke huizen; het bedraagt niet minder dan 672 personen, waarvan 365 mannelijke en 326 vrouwelijke. Het huis Lippe is het talrijkste in mannelijke en vrouwelijke telgen; van de eerste zijn er 40, van de laatste 38.

De vierde, vijfde en zesde bijlagen handelen over de grafelijke en vorstelijke familien. Uit de zevende leert men 35 familien kennen, welke gevaar loopen bij den dood van het nog eenig overgebleven mannelijk lid in de mannelijke linie uit te sterven. Daaronder behooren de vorstelijke huizen of hoofdtakken derzelve van Anhalt-Bernburg, Brunswijk-Woldenbuttel, Griekenland en twee linien uit het Reusische huis.

De achtste bijlage houdt eene opgave van 85 geslachten, die sedert 1738, en alzoo binnen 100 jaren tijds, te niet zijn gegaan. De meeste derzelve blijven wel is waar nog in andere linien bestaan, maar vele verdwenen geheel, zoo als de graven *van Manefeld*, *van Monderscheid*, *van Aspremont*, *van Sickingen*, de burggraven *van Kirchberg*, de vorsten *van Sinzendorf*, ens.

De negende bijlage geeft een niet onbelangrijk overzigt van de tegenwoordige mis-huwelijken. Van de zoodanige telt men er van de mannelijke zijde in de huizen Anhalt, Hessen, Pruissen, Oostenrijk, Würtemberg en Sicilien; vrouwelijke, in de huizen van Beijeren, Frankrijk, Hessen, Holstein, Portugal en Sicilien, onder de laatste tot nog toe zes vorsten en prinsen, van welke er vier met vrouwen uit den burgerstand huwden; vier prinsessen, 6 graven en 2 gravinnen trouwden met adelijken. Onder het gelijk getal komen hier vrouwen uit den burgerstand voor, wier familienamen in namen van eenen hoogeren rang werden verwisseld.

De tiende bijlage is gewijd aan de familie van *Bonaparte*. Geen vierde deel eener eeuw is nog verloopen sedert de alleenheerscher zijne rol eindigde, en reeds zijn er zoo vele van zijne geslacht verdwenen of uit oog verloren, en alle van hunne grootheid afgedaald dat men bij den overzigt van de groote vlugt en den val dezer familie een sprookje uit den ouden tijd meent te lezen.

De laatste bijlage meldt, dat tegenwoordig vier vrouwen op de Europesche troonen zijn gezeten, en vijf koningen en vorsten, landen leven. vrijwillig of gedwongenlijk van hunne zetels zijn gedaald en in andere

Het volgende is eene opgaaf van de tegenwoordige fransche maarschalken, vier getal thans twaalf bedraagt, het hoogste dat bij de wet toegestaan wordt. Zij zijn: 1. de hertog van Conegliano (*Moncey*), benoemd in 1804; 2. de hertog van Dalmatien (*Soult*), benoemd in 1804; 3. de hertog van Belluno (*Victor*), benoemd in 1807; 4. de hertog van Tarente (*Macdonald*), benoemd in 1809; 5 de hertog van Reggio (*Oudinot*), benoemd in 1809; 6. de graaf *Molitor*, benoemd in 1823; 7. de markies *Maison*, benoemd in 1829; 8. de graaf *Gerard*, benoemd in 1830; 9. de graaf *Clauzel*, benoemd in 1831; 10. de graaf *von Lobau*, benoemd in 1831; 11. de markies *Grouchy*, benoemd in 1831; 12. de graaf *Valée*, de overwinnaar van Constantine, benoemd in 1837. Sedert 1830 zijn twee maarschalken overleden, de maarschalk *Jourdan* en *Mortier*, hertog van Treviso. Een derde, de hertog van Ragusa (*Marmont*) leeft in eene vrijwillige ballingschap, omdat hij in 1830 de troepen tegen het volk aanvoerde; een vierde, de graaf *Bourmont*, de overwinnaar van Algiers, is van de kaders van het leger geschrapt, omdat hij weigerde den eed van trouw aan de nieuwe regering af te leggen. De generaals *Clauzel*, *Grouchy* en *Lamarque*, die aan de cholera stierf, werden door *Napoleon* eens als zijne toekomstige maarschalken aangeduid.

CLASSIQUES MILITAIRES,

COLLECTION CHOISIE DES MEILLEURS OUVRAGES D'ART, DE SCIENCE ET D'HISTOIRE MILITAIRE;

PUBLIÉS EN DEUX SÉRIES, Edition in 12°,

PREMIÈRE SÉRIE.

HISTOIRE CRITIQUE ET MILITAIRE

DES GUERRES DE LA RÉVOLUTION,

Précédée d'une introduction présentant le tableau succinct des mouvements de la politique européenne depuis Louis XIV jusqu'à la révolution, et celui des principales causes et des principaux événements de cette révolution;

PAR LE GÉNÉRAL JOMINI.

12 Volumes in-18 au lieu de 15, avec quatre atlas formant ensemble 39 cartes, divisés en quatre parties traitant des campagnes depuis 1792.

Prix de l'ouvrage complet 60 Florins.

L'HISTOIRE CRITIQUE ET MILITAIRE DES GUERRES DE LA RÉVOLUTION par le général JOMINI, est certes une des œuvres militaires les plus complètes, les plus profondément étudiées qu'ait produites l'époque moderne: science, art, histoire, toutes les connaissances qu'il importe à l'homme de guerre d'approfondir, se groupent dans ce vaste cadre qui embrasse tant de faits et tant d'hommes, tant de campagnes et tant de triomphes. L'intérêt existe à chaque page de cette histoire admirable, résumé de vingt cinq ans de lutte, renfermant à la fois de hauts principes de stratégie, de tactique, des tableaux analytiques, des traités d'opérations militaires sujets d'études sans nombre, présentés tantôt sous forme de dissertations savantes et lucides, tantôt au milieu des charmes d'une narration animée. — La Littérature militaire n'a point d'œuvre à mettre en parallèle avec celle du général JOMINI, c'est un monument qui subsiste dans toute sa splendeur, quand l'âge qui l'avait élevé est déjà loin; c'est le tableau vivant d'une période qui n'est plus!

DEUXIÈME SÉRIE.

CLASSIQUES MILITAIRES

2 FL. LE VOLUME.

12 beaux volumes, format in-18, contenant la matière de 18 volumes in-8° (éditions de Paris.)

Les ouvrages militaires abondent, mais ce n'est que le choix sagement fait des œuvres et des auteurs qui puisse en rendre la lecture profitable. Fort de l'assentiment des hommes supérieurs on s'est attaché, en ce qui concerne le plan des *Classiques Militaires*, à suivre les meilleures méthodes, et, par une marche toujours soutenue, choisissant et éditant en vue du bien être de toutes les armes, à procéder, pour ainsi dire, des choses déjà apprises, à celles qui restent à savoir. — C'est ainsi qu'après les considérations générales et à la suite des principes les plus élémentaires, viendront les traités qui développent la théorie, les biographies qui sont l'exemple.

JOMINI. Vie politique et militaire de *Napoléon*. Racontée par lui-même 3 volumes, au lieu de quatre. 6 fl.

ROGNIAT. Considérations sur l'art de la Guerre, 1 volume. 2 fl.

CHAMBRAY. Philosophie de la Guerre avec son supplément, 1 volume. 2 fl.

BISMARK. Tactique de la Cavallerie, 1 volume avec 27 planches. 2 fl.

CARION-NISAS. Essai sur l'Histoire Générale de l'art Militaire, de son origine, de ses progrès, de ses révolutions, depuis la première formation des sociétés européennes jusqu'à nos jours, 2 vol. avec 14 planches. 4 fl.

Deux volumes composés des Maximes de Guerre de Napoléon, des commentaires de César, des Ruses de Guerre, des Instructions aux troupes légères et aux Officiers qui servent dans les Avant-Postes rédigées sur une instruction de Frederic II, 2 vol. au lieu de 5, avec 14 planches. 4 fl.

Rien ne sera épargné sous le rapport du luxe typographique et de la correction; la plus scrupuleuse exactitude présidera à la confection des cartes et des planches, etc.; pour faire du grand ouvrage du général JOMINI et des *Classiques Militaires*, une charmante et utile bibliothèque qui pourra, sans difficultés, suivre MM. les Officiers au camp ou dans leurs cantonnements de garnison.

MODE DE PUBLICATION ET DE SOUSCRIPTION.

Les deux séries des *Classiques Militaires* seront publiées simultanément.

Dès que les listes de souscriptions seront remplies, il paraîtra chaque mois un volume de *l'Histoire Critique et Militaire des Guerres de la Révolution* par le général JOMINI, et un volume des *Classiques*.

On souscrit chez BROESE & COMP^E^, à *Breda*.

Ter Amsterdamsche beurs van gisteren (9 *Januarij*) waren genoteerd: Ned. Werk. Schuld 2½ pCt. 52⅞, 53; dito 5 pCt. 101, ¾; Kansb. 22⅝; Amort. Sijnd. 93⅛; dito 5½ pCt. 76; Handelm. 171¾, 172⅛; O.-Indie 5 pCt. 99¾, ⅝; Breda 85 *k* 89⅞, ¾; biaz 71½, 72.

*** Heden overleed aan de gevolgen eener borstontsteking, tot mijne diepe droefheid, mijne hartelijk geliefde Echtgenote G. S. M. DE BOSSON, in den ouderdom van ruim 27 jaren, mij nalatende twee Kinderen, te jong om hun onderstelbaar verlies te beseffen.

BREDA, 8. January 1838. W. L. SWAAN,
1ste Luit.-Adj. der Artillerie.
Benige Kennisgeving.

L. TIRAN,

Koopman in MODEGOEDEREN.

Heeft de eer aan de Heeren en Dames dezer Stad bekend te maken, dat hij alhier gearriveerd is met een groot nieuw Assortiment van SCHALS en DOEKEN, in onderscheidene groottens en kwaliteiten, als: in echte Cachemir, in Thibet en Merinos, in echte Tissu de Lyon, zoo gebrocheerd als gedrukt; Stoffen voor Kleedjes, Mouseline de Laine, als ook Foulards, Thibet en Neteldoek, Fichus, Voiles, Handschoenen en Indische Foulards, enz. Alles tegen zeven zeer matigen prijs. Is gelogeerd in het *Hôtel des Pays-Bas*, en zal tot den 20sten dezer alhier verblijven.

UIT DE HAND TE KOOP,

op voordeelige Kondition.

Eene kapitale onlangs vernieuwde BIERBROUWERIJ, MOUTERIJ, HUIZINGE, SCHUREN, STALLEN, WAGENHUIS en verdere TIMMER, HOF, BOOMGAARD en ERVE, met 4 Bunder, 18 Roeden ZAAILAND daarmede staande, en gelegen op het *Hoevensche Mainveld*, onder de *Hoeven*, Kanton *Oudenbosch*, Provincie *Noord-Brabant*, waarin sedert onheugelijke tijden met goed succes de Affaire is uitgeoefend en nog wordt.

Te bevragen bij den Eigenaar BERNARDUS VAN ARENDT, te *Hoeven*, en bij den Notaris J. J. VAN BREDA, te *Oudenbosch*.

VERKOOPING VAN EIKEN BOOMEN

De Notaris C. N. W. VAN MEN, te *Zundert*, zal ten verzoeke van CORNELIS VOETEN en ADRIAAN CORNELIS DAMEN, op Woensdag den zevenentwintigsten Januarij 1838, des voormiddags ten tien uren, ten Huize en Herberge van C. VAN DEN ENDEN, in het Dorp te *Rijsbergen*, publiek Verkoopen:

Veertien honderd eenige EIKEN BOOMEN, staande voorhanden in de *Tichelse Straat*, digt bij den Steenweg naar *Rijsbergen*.

ZEVEN UREN VOORT.

Te Breda, bij BROESE EN COMP. Boekdrukkers en Boekverkoopers.